

RECENZIJĄ

I. BENDRA INFORMACIJA APIE VADOVĖLĮ

Pavadinimas	Vieversys	Leidykla	Šviesa
Autorius(-iai)	Ingrida Bertulienė Rūta Girdzijauskienė Rūta Vildžiūnienė	Ugdymo sritis / dalykas	Muzikos vadovėlis 4 klasei su kompaktine plokštele

II. BENDRAS VADOVĖLIO RANKRAŠČIO TURINIO APIBŪDINIMAS. IŠVADA APIE VADOVĖLIO RANKRAŠČIO PAGRINDINIŲ REIKALAVIMŲ ATITIKIMĄ

Bendrosiose ugdymo programose (toliau – BUP) numatytas pradinio ugdymo tikslas: ugdyti aktyvų, kūrybingą, elementaraus raštingumo ir socialinių, pažintinių, informacinių, veiklos gebėjimų bei bendrųjų vertybių pamatus įgijusį vaiką, pasirengusį mokytis toliau pagal pagrindinio ugdymo programas. ŠOK serijos vadovėlių koncepcija ir sąranga laiduoja numatyto tikslo įgyvendinimą per visuminio ugdymo, bendrųjų ir asmeninių kompetencijų plėtotę.

ŠOK serijai priklausantis vadovėlis „Vieversys“ 4 klasei yra tęstinis (jau išleisti ir puikiai pritaikomi muzikos vadovėliai „Vieversys“ 1–3 klasėms) ir toliau plėtojantis muzikos pažinimo klausimus, numatytus pradinio ugdymo bendrojoje programoje. Muzikinio ugdymo tikslas pradinėse klasėse – puoselėti prigimtinių vaiko muzikalumą, ugdyti kūrybinius ir atlikimo gebėjimus, estetinę nuovoką, plėtoti emocijų ir jausmų sritis, intelektą.

Susipažinus su vadovėlio turiniu galima teigti, jog jis yra tikslingai nukreiptas į muzikos mokymo 4 klasėje specifika: metodus, mokinių amžių, interesus ir kt. Vadovėlio metodinė koncepcija išlaiko ŠOK serijos vadovėliui būdingą struktūrą ir išdėstymą, taip pat integruojasi su kitais dėstomais dalykais, todėl yra šiuolaikiška ir patraukli.

Knygos medžiaga sujungta į 3 ciklus, kuriuose pristatoma 31 tema. Per visas pamokas jaučiamas ryšys su metų ciklu: kalendorinėmis šventėmis, metų laikais, mokyklinio gyvenimo aktualijomis. Temos artimos ketvirtokų asmeninei patirčiai, tinkamai parinktas repertuaras pritaikomas mokinio, klasės ir mokyklos gyvenime.

Vadovėlio pagrindinis vizualinis motyvas – paukštis Vieversys, kuris sujungia mokymosi medžiagą ir yra tarsi pagalbininkas mokiniui. Paukštelio motyvas yra sutartinis ženklas, kuris žymi mokymosi užduotis, skirtas atlikti septynias muzikos pamokų veiklas pažinimui, dainavimui, solfedžiavimui, ritmavimui, muzikos klausymui, kūrybai ir grojimui įvairiais instrumentais.

Teminiai ciklai baigiami apibendrinančiomis pamokomis „Vieversio laišakai“, kuriose sudaromos galimybės mokiniams pasitikrinti savo žinias, išvertinti, apibendrinti pasiekimus. Knygos pabaigoje įdėtas papildomas muzikinis repertuaras, skirtas solfedžiavimui, ritmavimui, grojimui fleita. Tai, tikėtina, leis mokytojui lengviau diferencijuoti užduotis, gabesni mokiniai turės galimybę tobulintis savarankiškai. Muzikavimo repertuaras išsiskiria kūrybinių užduočių gausa, originaliomis autorinėmis melodijomis, kurios skirtos vokalinėms pratyboms, instrumentiniam muzikavimui, solfedžio gilinimui. Autoriniai muzikiniai pratimai ir ypač atrinktos lietuvių liaudies dainos bei melodijos specialiai pritaikytos kiekvienai pamokai, sujungia dėstomas temas, pagilina mokinių muzikos teorijos suvokimą. Vadovėlyje pateikta medžiaga integruoja su kitų dėstomų dalykų tematika: pasaulio pažinimu ir stebėjimu, muzikos istorijos ir įvairių istorijos laikotarpių suvokimu, dailės, teatro meno paslaptimis, atskleidžiami vertybiniai aspektai per etikos ir tikybos temas puoselėjant lietuviškas šventes ir tradicijas (aptariama Vėlinių, Šv. Kalėdų, Motinos dienos švenčių reikšmė), daug dėmesio skiriama lietuvių etnokultūros pažinimui ir puoselėjimui (pristatomas etnokultūrinis pasaulio medžio simbolis, supažindinama su lietuvių liaudies žaidimais, pristatomos tradicinės folkloro šventės ir festivaliai).

„Vieversio“ pamokose pasakojama apie muzikos stilistines epochas, nagrinėjamos muzikinės kūrinių formos (rondo, variacijos), pristatomi žymiausi pasaulinės ir Lietuvos muzikos istorijos kūrėjai (L. Bethovenas, V. A. Mocartas, J. Haidnas, M. Ravelis, J. Naujalis) ir čia pat aptariami šiuolaikiniai jaunimo muzikos favoritai (Adelė, Alina Orlova, Marijonas Mikutavičius ir kt.). Nemaža dalis pamokų skirta lietuvių folkloro, etninių tradicijų pažinimui bei įsisavinimui, šalia jų gretinamas pasaulio tautų kultūrinis margumynas.

Vadovėlio dainelių repertuaras tęsia tradiciją: dainynas sudarytas išskirtinai iš lietuvių autorių kūrybos bei lietuvių liaudies dainų, skatinančių tautiškumo bei etnokultūros ugdymą. Iliustruojant pasaulio tautų kultūras ir charakterius, parinkta kitų tautų dainų ir muzikos pavyzdžių.

Pamokų medžiagoje nagrinėjamos šio amžiaus grupės mokiniams aktualios temos apie muziką ir jos sąsajas su kasdieniu gyvenimu: susipažįstama su muzikos užrašymo bei fiksavimo senoviniais ir šiuolaikiniais būdais, apžvelgiami vokalinės muzikos ir atlikimo pavyzdžiai: solistų balsų tembrai, įvairios sudėtis ansambliai ir chorai, Lietuvos dainų švenčių tradicija. Taip pat analizuojama įvairi muzika: sukuriama pačių mokinių ar kompozitorių iš skirtingų laikmečių, šiuolaikinė muzika skambanti iš televizijos ekranų ar liaudies muzika perduodama iš kartos į kartą.

Pagrindiniai vadovėlio koncepcijos principai: mokinių muzikinės veiklos aktyvumas, kūrybinis mokymosi pobūdis, orientacija į savos muzikinės kultūros pažinimą, sociokultūrinis muzikinės veiklos kontekstas. Vadovėlyje dėstoma medžiaga grindžiama patraukliomis ir ketvirtokams suvokiamomis vaizdinėmis iliustracijomis, praktinės muzikinės veiklos pavyzdžiais, kūrybinėmis idėjomis (muzikos kūrinių formų mokymasis pasitelkiant vizualinius menus, spalvinę raišką,

vaizdinius simbolius). Tai, tikėtina, įtakos mokinių muzikinių žinių suvokimą ir įsisavinimą patrauklaus bei žaismingo proceso eigoje. Mokinys naudodamasis vadovėliu gebės mokytis tiek pamokoje, tiek savarankiškai namuose. Mokytojas ras idėjų ir kūrybinių minčių temų plėtojimui, mokinių saviraiškai. Visa tai teigiamai išskiria šį vadovėlį iš kitų šiuo metu naudojamų mokyklose vadovėlių tarpo.

Vadovėlio rankraštis atitinka pagrindinius reikalavimus:

- Vadovėlis yra skirtas konkrečiam ugdymo koncentrui – ketvirtai klasei, kurioje tęsiama 1-oje, 2-oje ir 3-oje klasėje įgyta muzikinė patirtis bei plėtojami pažinimo klausimai, reikalingi tolesniam muzikiniam ugdymui(-si). Vadovėlio turinys yra nukreiptas į besimokantįjį – atitinka ketvirtokų amžiaus grupės ypatumus ir poreikius, yra šiuolaikiškas bei patrauklus.
- Vadovėlis turi tinkamą mokymuisi metodinę sąrangą (medžiagą Bendrosiose ugdymo programose apibrėžtam turiniui perteikti, užduotis žinioms ir gebėjimams įgyti, priemones pažangai ir pasiekimams įsivertinti). Jame pateikiama aktuali vaizdinė, informacinė medžiaga. Ugdomi ne tik muzikiniai gebėjimai, bet ir gebėjimas naudoti įvairias mokymosi strategijas. Vadovėlio struktūra, medžiagos pateikimo būdai padeda mokiniams mokytis.
- Atitinka pagrindines demokratinės visuomenės ir Lietuvos valstybės vertybes, yra nešališkas lyties, amžiaus grupių, neįgalumo, gebėjimų, socialinės padėties, rasės, etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų atžvilgiu. Daug dėmesio skiriama tautinės savimonės ir tarpkultūrinės kompetencijos ugdymui. Savo pilietinį, kultūrinį ir tautinį tapatumą saugoti ir stiprinti padeda rėmimasis savo tautos etninėmis tradicijomis, kultūriniais, muzikiniais pavyzdžiais: integruojamos Lietuvos etnografinių regionų dainos. Vadovėlio turinys atitinka pagrindines demokratinės visuomenės vertybes ir neprieštaruja Lietuvos Respublikos teisiniams aktams.

III. VADOVĖLIO RANKRAŠČIO TURINIO VERTINIMO ASPEKTAI

1. Vadovėlio tinkamumas mokytis

Vadovėlis atitinka Bendrąją pradinio ugdymo muzikos programą, jam būdingas kūrybiškas ir šiuolaikiškas muzikinių žinių perteikimas, integruotas su praktine muzikine veikla. Užduotys skirtos dalykinei muzikinei kompetencijai ugdyti: teorinėms žinioms įgyti, muzikavimo įgūdžiams ir vertybinėms-kultūrinėms nuostatomis formuoti. Vadovėlyje pateikiama 31 tema. Visos temos jungiamos į tris dalis, arba ciklus (pagal trimestrus). Šiose dalyse laikomasi bendros struktūros. Vadovėlis atitinka BUP numatomus mokinių pasiekimus.

Vadovėlio medžiaga apima visas BUP numatytas veiklos sritis: mokinių muzikinė raiška, muzikos klausymasis, apibūdinimas ir vertinimas, muzikinė veikla socialinėje kultūrinėje aplinkoje, įgyvendinama atliekant įvairias dainavimo, grojimo, muzikos klausymo, kūrybos užduotis,

nuosekliai ir išradingai pateiktas tekstinėje ir vaizdinėje informacijoje, autorinėse muzikinėse kompozicijose.

Vadovėlyje pateikiamos užduotys ir veiklos tinkamos ugdymo diferencijavimui, įvairių poreikių mokiniams. Vadovėlio prieduose pateikiamos papildomos užduotys, skirtos muzikavimo veikloms skirtingų poreikių mokiniams. Medžiaga įvairi, tinka skirtingiems mokymosi stiliams: regimajam, girdimajam ir veikimo. Temos pradžioje pateikiami uždaviniai nukreipia į pagrindinius pasiekimus, siūloma ir sunkesnių, ir lengvesnių užduočių. Individualizuojant kai kurių užduočių galima atsisakyti arba, atvirkščiai, – jas plėtoti. Siūlomos užduotys įvairioms socialinėms formoms – muzikavimui individualiai, poromis ar grupėmis. Mokymosi turinys aktualus pradinukų amžiaus tarpsniui, paimtas iš mokiniams pažįstamo konteksto, nukreiptas į jų patirtį.

Vadovėlio kalba aiški ir logiška, atitinka šios amžiaus grupės mokinių ypatumus. Nurodymai ir informacija pateikiami taisyklinga, paprasta, mokiniams suprantama kalba.

Visa mokomoji medžiaga pateikiama vaizdžiai ir aiškiai pabrėžiant mokiniui svarbiausius dalykus. Parenkant vaizdinę medžiagą vadovaujama principu, kad iliustracijos nėra tik knygos puošybos elementas. Kiekvienas piešinys teikia informaciją. Todėl visos vadovėlio iliustracijos atlieka vieną iš trijų funkcijų: yra savarankiškas informacijos šaltinis; papildo, pratęsia pateikiamą muzikinę informaciją; vaizdžiai iliustruoja, paaiškina dėstomas mintis, skatina kontekstų pažinimą. Vadovėlyje pateikiama daug patrauklių ir informatyvių nuotraukų, piešinių, iliustruojančių muzikos kūrinius. Aiškiai ir tinkamai formuluojami klausimai skatina mąstyti, analizuoti ir gilintis į mokymosi turinį.

Vadovėlio medžiaga tiksli, dalykinių klaidų nepastebėta.

2. Vadovėlio tinkamumas mokytis

Vadovėlyje pateikiama medžiaga ir informacija skatina mokinių susidomėjimą, motyvuoja norą ieškoti, pažinti ir mokytis. Informacinis aparatas: sąvokų, muzikos terminų, tarmiškų žodžių paaiškinimai, užduočių formuluotės sudaro sąlygas mokiniui dirbti savarankiškai. Žaidybinės užduotys, menų integracijos metodai žadina mokinių kūrybiškumą, saviraišką. Kiekvienoje temoje pateikti kūrybiniai klausimai, muzikinės užduotys skatina mokinius stebėti ir apmąstyti savo bei klasės draugų pažangą.

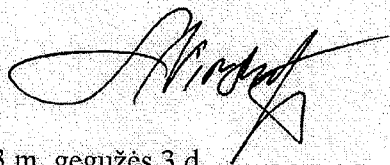
IV. IŠVADA

Autorių grupės vadovėlis „Vieversys“ 4 klasei yra tikslingas, kūrybiškas ir patrauklus, atitinka Bendrąsias pradinio ugdymo muzikos programas ir pagrindinius vadovėlio turiniui keliamus reikalavimus, išdėstytus „Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių turinio vertinimo aprašo“ 6 punkte

(patvirtinta Ugdymo plėtotės centro direktoriaus 2012 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. VK-14), todėl yra rekomenduojamas leidybai.

Recenzento vardas ir pavardė: Lina Viršilienė

Parašas:

Data: 2013 m. gegužės 3 d.

Kopija tikra
Administracijos sekretore

Rita Zakarauskienė
20.05.2013